

מגילה י

משנה.

שילה	ירושלים
אוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה	לפנים מן החומה
קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים	
קדושת שילה יש אחריה היתר	וקדושת ירושלים אין אחריה היתר

דברי רבי יצחק: שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה. קסבר:

- בית חוניו לאו בית עבודה זרה היא,
- קדושה ראשונה - קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא. דכתיב (דברים י"ב) **כי לא כאתם עד אתה אל הנחמה ואל הנחמה**,

➤ **נחמה** - זו שילה,

➤ **נחמה** - זו ירושלים.

מקיש נחלה למנוחה; מה מנוחה יש אחריה היתר - אף נחלה יש אחריה היתר.

תגובת התלמידים: אמרו ליה: אמרת?

תגובת ר' יצחק להם: אמר להו: לא.

תגובת רבא לתגובת ר' יצחק: אמר רבא: האלהים! אמרה, וגמירנא לה מיניה.

הסבר הגמרא לחזרת ר' יצחק: ומאי טעמא קא הדר ביה?

1. משום קשיא דרב מרי (ממשנתו). דמותיב רב מרי: **קדושת שילה יש אחריה היתר**,

קדושת ירושלים אין אחריה היתר.

2. ועוד תנן (בזבחים): **משבאו לירושלים נאסרו הבמות, ולא היה להם עוד היתר, והיא היתה**

לנחלה.

הגמרא מסבירה שאכן יש מחלוקת תנאים בעניין: תנאי היא: דתנן

רבי אליעזר	רבי יהושע
שמעתי כשהיו בונים בהיכל עושים קלעים להיכל, וקלעים לעזרה. אלא שבהיכל בונים מבחוץ, ובעזרה בונים מבפנים	שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית, אוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה. מפני שקדושה ראשונה - קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא
לא קידשה לעתיד לבוא	קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא

דחיית הבנה זו: אמר ליה רבינא לרב אשי: ממאי? דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה - קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא. ומר מאי דשמיע ליה קאמר, ומר מאי דשמיע ליה קאמר. וכי תימא קלעים לרבי אליעזר למה לי - לצניעותא בעלמא.

מקור אחר שממנו יוצא שיש מחלוקת תנאים בעניין: אלא, כי הני תנאי. דתנאי, **אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: למה מנו חכמים את אלו? שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשו, אבל הראשונות - בטלו משבטלה**

הארץ אלמא קסבר: קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא.

סתירה בין מקור זה למקור אחר שממנה מסבירים שיש מחלוקת תנאים: ורמינהו

מקור 1	מקור 2	הסתירה
אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: למה מנו חכמים את אלו? שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשו, אבל הראשונות - בטלו משבטלה הארץ	אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: וכי אלו בלבד היו? והלא כבר נאמר (דברים ג') עיי עיר כל חבל ארץ, וכתיב (דברים ג') כל אלה צריט בצרת חלואה טמה , אלא למה מנו חכמים את אלו? שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשו. קושי: קידשום? השתא הא אמרי לא צריכא לקדושי! תירוץ: אלא: מצאו את אלו ומנאום המשך הברייתא: ולא אלו בלבד, אלא כל שתעלה לך מסורת בידך מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון - כל המצות הללו נוהגין בה, מפני שקדושה ראשונה - קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא	
דעה תנא 1 בשם ר' ישמעאל	דעה תנא 2 בשם ר' ישמעאל	פתרון 1
רבי ישמעאל בר' יוסי	רבי אלעזר בר' יוסי אמרה. דתנאי, רבי אלעזר ברבי יוסי אמר: (ויקרא כ"ה) עק אל חמה - אף על פי שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן.	פתרון 2

מאתר הדן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

ויהי בימי אנלורע.

מסורת על פסוק זה שמסר ר' לוי : אמר רבי לוי ואיתימא רבי יונתן : דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה : כל מקום שנאמר **ויהי** אינו אלא לשון צער.

ויהי בימי אנלורע	הוה המן
ויהי בימי שפט השפטי	הוה רעב
ויהי כי החל האדם לרע	ורא ה' כי רעה רצת האדם
ויהי בנסע מקדש	הבה נבנה לנו עיר
ויהי בימי אמרפל	עשו מלחמה
ויהי בהיות יהושע בירחו	וחרבו שלופה בידו
ויהי ה' את יהושע	וימאלו בני ישראל
ויהי איש אחד מן הרמתי	כי את חנה אהב וה' סגר רחמה;
ויהי כאשר לקן שואל	ולא הלכו בניו בדרכו
ויהי דוד לכל דרכו משכיל וה' עמו	ויהי שאול צוין את דוד
ויהי כי ישב המלך בביתו	רק אתה לא תבנה הבית

קושי : והכתיב (ויקרא טו) **ויהי ביום השמיני**, ותניא : **אותו היום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא ביום שנבראו בו שמים וארץ, כתיב הכא ויהי ביום השמיני, וכתיב התם (בראשית א') ויהי ערב ויהי בקר יום אחד!**

תירוץ : הא שכיב נדב ואביהוא.

עוד קושי : והכתיב (מלכים א' ו') **ויהי בשלש ימים וארבע מאות שנה!**

והכתיב (בראשית כ"ט) **ויהי כאשר ראה יעקב את רחל!**

והכתיב **ויהי ערב ויהי בקר יום אחד!** והאיכא **שני**, והאיכא **שלישי**, והאיכא טובא!

תירוץ : אמר רב אשי :

• כל **ויהי** - איכא הכי, ואיכא הכי.

• **ויהי בימי** אינו אלא לשון צער.

אמירה אחרונה בנושא : חמשה **ויהי בימי** הוו : **ויהי בימי אנלורע, ויהי בימי שפט השפטי, ויהי בימי אמרפל, (ישעיהו ז') ויהי בימי אחז, (ירמיהו א') ויהי בימי יהויקים.**

עוד מסורת שמסר ר' לוי : וא"ר לוי : דבר זה מסורת בידינו מאבותינו : אמוץ ואמציה אחים הוו. שאלה : מאי קא משמע לן?

תשובה : כי הא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן : כל כלה שהיא צנועה בבית

חמיה, זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים. מנלן - מתמר. דכתיב (בראשית ל"ח) **וראה**

יהודה ויחשה לזונה כי כסתה פניה. משום דכסתה פניה ויחשבה לזונה? אלא : משום

דכסתה פניה בבית חמיה ולא הוה ידע לה, זכתה ויצאו ממנה מלכים ונביאים. מלכים -

מדוד, נביאים - דאמר רבי לוי : מסורת בידינו מאבותינו : אמוץ ואמציה אחים היו. וכתיב

(ישעיהו א') **חזון יסעיהו בן אמוץ.**

עוד מסורת שמסר ר' לוי : ואמר רבי לוי : דבר זה מסורת בידינו מאבותינו : מקום ארון אינו מן המדה. תניא נמי הכי : **ארון שעשה משה יש לו עשר אמות לכל רוח, וכתיב (מלכים א' ו') ולפני הדביר עשרים**

אמה ארק, וכתיב כנף הכרוב האחד עשר אמות וכנף הכרוב האחד עשר אמות, ארון גופיה

היכא הוה קאי? אלא לאו שמע מינה : בנס היה עומד.

דרשות על המגילה :

1. רבי יונתן פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא : **וקמתי עליהם ולאו והכרתי לפניהם עוול**

ונני ונכד נאם ה'.

ע	זה הכתב
א	זה לשון
נ	זה מלכות
נכד	זו ושתי

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

2. רבי שמואל בר נחמני פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא: **תחת הנצוצות יצלה ברוך ותחת הסרסד יצלה הדס.**

תחת הנצוצות	תחת המן הרשע שעשה עצמו עבודה זרה, דכתיב ואכל הנצוצות ואכל הנהללים
יצלה ברוך	זה מרדכי שנקרא ראש לכל הבשמים, שנאמר ואתה קח לך בשמים ראש מר דבור ומתרגמין: מרי דכי
תחת הסרסד	תחת ושתי הרשעה בת בנו של נבוכדנצר הרשע, ששרף רפידת בית ה', דכתיב רפידתו להם
יצלה הדס	זו אסתר הצדקת, שנקראת הדסה, שנאמר ויהי אמן את הדסה
והיה לה' שם	זו מקרא מגילה
לאות אולם לא יכרת	אלו ימי פורים

